

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Oboer/10/2017
Identifikačné číslo spisu: 6298898941
Dátum vydania rozhodnutia: 27.06.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Anna Marková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:6298898941.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci v prospech oprávneného: Majetkový Holding, a. s., so sídlom Staromestská 3, Bratislava, IČO: 35 823 364, právne zastúpeného Mgr. Martinom Babčaníkom, advokátom, so sídlom Alžbetin Dvor 1348, Miloslavov, proti povinným: 1/ O. E., nar. XX. marca XXXX, zomr. XX. januára XXXX, naposledy bytom R., 2/ J. E., nar. XX. júna XXXX, bytom R., 3/ J. E., nar. XX. októbra XXXX, bytom R., 4/ E. E., nar. X. septembra XXXX, bytom T., Y., o vymoženie 7.488,54 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Veľký Krtíš pod sp. zn. Er/961/1998, o dovolaní oprávneného proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 2. augusta 2016, č. k. 13CoE/109/2016-196, takto

rozhodol:

- I. Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolacie konanie voči povinnému 1/ z a s t a v u j e .
- II. Dovolanie oprávneného o d m i e t a .
- III. Povinnému 2/, 3/ a 4/ nárok na náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Veľký Krtíš (ďalej tiež „súd prvej inštancie“) uznesením zo 7. apríla 2016 č. k. Er/961/1998-183, exekúciu vedenú na základe exekučného titulu - rozsudku Okresného súdu Veľký Krtíš z 5. decembra 1994, č. k. 5C/347/1994-27, podľa § 57 ods. 1 písm. g/ a § 57 ods. 2 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov [v znení účinnom do 31. marca 2017 (ďalej len „Exekučný poriadok“)], vyhlásil za neprípustnú a exekúciu zastavil. Rozhodnutie bolo odôvodnené tým, že súd prvej inštancie si vyžiadal všetky dostupné doklady, ktoré dokazujú uhrádzanie dlžnej sumy a z dostupných dokladov mal za preukázané, že povinný 2/ uhradil oprávnenému celkom sumu 15.084,58 eur a povinná 3/ (neb. D. E. - pozn. dovolacieho súdu) uhradila oprávnenému celkom 5.005,88 eur. Z predložených dokladov mal za preukázané, že povinný 2/ a 3/ dlžnú sumu vymáhanú v exekúcii uhradili a z tohto dôvodu súd exekúciu vyhlásil za neprípustnú a zastavil ju lebo tu iný dôvod na jej zastavenie. Týmto dôvodom bolo zaplatenie dlžnej sumy vymáhanej v exekúcii, pričom táto suma bola dokonca viackrát preplatená, a preto súd prvej inštancie považoval ďalší výkon exekúcie za sporný s dobrými mravmi.

2. Na odvolanie oprávneného Krajský súd v Banskej Bystrici (Ďalej len „odvolací súd“) uznesení, z 2. augusta 2016, č. k. 13CoE/109/2016-196, napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil. V odôvodnení odvolací súd uviedol, že nezistil žiadne okolnosti, ktoré by spochybňovali správnosť uznesenia súdu prvej inštancie. Z Obsahu spisu vyplýva, že procesný súd správne postupoval, keď svojim právnym výrokom exekúciu vyhlásil za neprípustnú a svojim druhým výrokom exekúciu zastavil, pričom dôvody, pre ktoré tak urobil, súd správne a podrobne rozoberal v odôvodnení svojho uznesenia. S týmito dôvodmi sa v celom rozsahu odvolací súd stotožnil a v podrobnostiach na ne odkázal [§ 387 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP“)].

3. Proti tomuto uzneseniu podal oprávnený dovolanie, ktoré odôvodnil tým, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil oprávnenému, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP). Dovolateľ v dovolaní namietal, že odvolací súd sa v napadnutom rozhodnutí nevysporiadal so žiadnou z právne relevantných skutočností, ktoré oprávnený uvádzal počas celého konania. Odvolací súd mal podľa názoru dovolateľa zákonnú povinnosť zaoberať sa v odôvodnení napadnutého uznesenia podstatnými tvrdeniami oprávneného prednesenými v konaní na súde prvej inštancie a tiež vysporiadať sa s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní. Odvolací súd ignorovaním zákonnej povinnosti v zmysle § 387 ods. 3 CSP znemožnil oprávnenému, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a tiež k porušeniu základného práva oprávneného na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ktorého súčasťou je aj právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Ďalej dovolateľ uviedol, že oprávnený nebol pred rozhodnutím súdu prvej inštancie a ani odvolacieho súdu nijakým spôsobom upovedomený o tom, aké dokazovanie na preukázanie podstatných skutočností, a osobitne potom skutočnosti, že vymáhaná pohľadávka bola už zaplatená, súd vykonal a oprávnenému nebola zo strany súdu poskytnutá žiadna možnosť vyjadriť sa k vykonaným dôkazom. Mal za to, že s ohľadom na ustanovenia § 121 a § 123 OSP, č. l. 9, § 188 ods. 1 a 2 CSP, § 9b ods. 3 a § 58 ods. 2 Exekučného poriadku mal exekučný súd povinnosť vykonať dokazovanie na riadne nariadenom pojednávaní. Prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP dovolateľ videl tiež v tom, že odvolací súd nerešpektoval pri svojom rozhodovaní právoplatné súdne rozhodnutie, na podklade ktorého je vedené predmetné exekučné konanie a svojvoľnými hodnotiacimi závermi označil výrok právoplatného rozsudku všeobecného súdu za rozporný s dobrými mravmi, odmietol ho akceptovať pri svojom rozhodovaní a napadnutým uznesením potvrdil nezákonné rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorý legitímne vedenú exekúciu vyhlásil za neprípustnú a zastavil. Dovolateľ tiež uviedol, že odvolací súd napadnutým uznesením, bez uvedenia právne relevantných dôvodov, ktoré by boli vyvoditeľné z vykonaného dokazovania, odoprel ústavou garantované právo núteného výkonu právoplatného a vykonateľného súdneho rozhodnutia, čo je možné považovať za odmietnutie spravodlivosti. Na základe uvedeného navrhol, aby dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu ako aj uznesenie súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Povinní sa k dovolaniu oprávneného nevyjadrili.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (Ďalej tiež „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podal včas (§ 427 ods. 1 CSP) dovolateľ zastúpený advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie oprávneného je potrebné odmietnuť. Stručné odôvodnenie rozhodnutia podľa ust. § 451 ods. 3 CSP dovolací súd uvádza v nasledovných bodoch:

6. Oprávnený napadol dovolaním uznesenie odvolacieho súdu vydané v rámci exekučného konania začatého 20. júla 1998.

7. V súlade s prechodným ustanovením § 243h ods. 1 Exekučného poriadku, pokiaľ nie je ustanovené inak, sa exekučné konania začaté pred 1. aprílom 2017 dokončia podľa predpisov účinných do 31. marca 2017. Na exekučné konania začaté do 31. marca 2017 sa preto nevzťahuje ani ust. § 202 ods. 4

Exekučného poriadku v znení účinnom od 1. apríla 2017, v zmysle ktorého dovolanie a odvolanie generálneho prokurátora nie je prípustné.

8. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť Civilný sporový poriadok. Podmienky, za ktorých možno podať dovolanie (a procesné účinky vyvolané podaním dovolania), bolo preto potrebné posudzovať podľa právnej účinnej od uvedeného dňa. Aj po zmene právnej úpravy dovolacieho konania, ktorú priniesol Civilný sporový poriadok v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou, je potrebné dovolanie naďalej považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nemá byť „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012 a 7Cdo/92/2012). Výnimočnosti tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti, ktorá spolu s interpretačnou praxou dovolacieho súdu (tiež ústavného súdu i Európskeho súdu pre ľudské práva) sleduje zachovanie jedného zo základných princípov právneho štátu - princípu právnej istoty.

9. Najvyšší súd vo viacerých rozhodnutiach vydaných za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, t. j. do 30. júna vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní nižších súdov, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/6/2014, 3Cdo/209/2015, 3Cdo/308/2016, 5Cdo/255/2014).

10. Základná idea mimoriadnych opravných prostriedkom vychádza z toho, že právna istota a stabilita nastolené právoplatným rozhodnutím sú v právnom štáte narušiteľné len mimoriadne a výnimočne. Najvyšší súd zastáva názor, podľa ktorého zo samej (výnimočnej) podstaty každého mimoriadneho opravného prostriedku vyplýva, že právnou úpravu stanovujúcu podmienky, za ktorých je prípustné prelomiť záväznosť a nezmeniteľnosť právoplatného rozhodnutia súdu, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (viď rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014).

11. Úspešné uplatnenie dovolania je vždy nevyhnutne podmienené (primárnym) záverom dovolacieho súdu, že dovolanie je procesne prípustné a až následným (sekundárnym) záverom dovolacieho súdu, že tento opravný prostriedok je aj opodstatnený; pre opačný prístup nedáva Civilný sporový poriadok podklad v žiadnom z jeho ustanovení. Pokiaľ dovolací súd nedospeje k uvedenému (primárnemu) záveru, platná právna úprava mu neumožňuje postúpiť v dovolacom konaní ďalej a pristúpiť až k posúdeniu napadnutého rozhodnutia a konania, v ktorom bolo vydané; pokiaľ by dovolací súd posudzoval správnosť rozhodnutia napadnutého procesne neprípustným dovolaním, porušil by zákon (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3ECdo/154/2013 z 26. mája 2015).

12. Podľa § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

13. Koncepcia prípustnosti dovolania podľa Civilného sporového poriadku je založená na úlohách, ktoré má dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok plniť. Je postavená na preskúmaní rozhodnutí z dôvodu nápravy závažných procesných pochybení (§ 420) a v záujme riešenia otázok zásadného právneho významu a zjednocovania judikatúry (§ 421 ods. 1).

14. Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej

alebo ktorým sa konanie končí, ak:

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomocí súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

15. Dovolateľ prípustnosť dovolania vyvodzoval z ust. § 420 písm. f/ CSP. Pre naplnenie prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP je nevyhnutné kumulatívne splnenie troch zákonných znakov, ktorými sú:

1/ nesprávny procesný postup súdu,

2/ tento nesprávny procesný postup znemožnil strane sporu realizovať jej patriace procesné práva na spravodlivý proces.

16. Aby bola daná prípustnosť dovolania, musí súd svojim nesprávnym procesným postupom (t. j. postupom priechiacim sa zákonu) znemožniť strane sporu realizovať jej patriace procesné práva, ktoré jej priznáva zákon. Medzi tieto procesné práva patria v zmysle judikatúry najvyššieho súdu napr. právo vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom, právo nazeráť do spisu a robiť si z neho vpisy, právo byť predvolaný na súdne pojednávanie, právo strany konať pred súdom v materinskom jazyku, alebo v jazyku, ktorému rozumie, právo na to, aby bol rozsudok strane doručený do vlastných rúk. Naopak medzi tieto práva nepatrí právo strany sporu na to, aby súd akceptoval jej procesné návrhy, aby súd rozhodol v súlade s predstavami strany sporu, alebo aby súd odôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv strany sporu.

17. Pre prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP, musí intenzita zásahu do procesných práv strany sporu v dôsledku nesprávneho procesného súdu dosahovať mieru porušenia práva na spravodlivý proces. Základné právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivé konanie sú zásadne „výsledkové“, to znamená, že im musí zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí v danej veci od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov.

18. Dovolací dôvod podľa § 431 CSP v podobe namietanej vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ CSP je vymedzený v súlade s ustanovením § 431 ods. 2 CSP iba v tom prípade, ak dovolateľ v dovolaní výslovne uvedie, akým konkrétne špecifikovaným procesným postupom, ktorý považuje dovolateľ za nesprávny, mu odvolací súd (prípadne aj súd prvej inštancie) svojim nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať.

19. Zároveň dovolací súd poukazuje na to, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok prešlo po rekodifikácii civilného práva procesného koncepciou zmenou, čo je vyjadrené aj tým, že úspech alebo neúspech strany sporu v dovolacom konaní je do značnej miery závislý od kvalitatívnej stránky dovolania (t. j. od obsahu jednotlivých dovolacích námietok vrátane och odôvodnenia). Táto koncepcia zmena sa prejavuje aj tým, že pokiaľ v dovolaní nie je jednoznačne uvedené, v čom konkrétne spočíva dovolateľom tvrdená vada zmätočnosti, dovolací súd na rozdiel od právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 nie je oprávnený nahrádzať pasivitu dovolateľa, resp. nahrádzať úkony, ktoré bol povinný uskutočniť jeho právny zástupca ako osoba znalá práva a hľadať v texte dovolania, prípadne v predloženom spise, čo by prípadne mohlo predstavovať vadu zmätočnosti podľa ustanovenia § 420 CSP.

20. Pokiaľ ide o namietanú nepreskúmateľnosť uznesenia odvolacieho súdu, dovolací súd uvádza, že v tejto časti nie je dovolateľom tvrdený dovolací dôvod odôvodnený v súlade s ustanovením § 431 ods. 2 CSP. Z obsahu dovolania oprávneného nevyplýva, akých konkrétnych procesných práv mu mal odvolací súd nedostatočným odôvodnením rozhodnutia - pokiaľ ide o tvrdené nevysporiadanie sa s jeho

odvolacími námietkami - znemožniť v takej miere, že malo dôjsť k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolací súd preto nie je oprávnený posudzovať prípustnosť podaného dovolania s ohľadom na namietanú nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu.

21. V tomto smere je potrebné poukázať aj na to, že skutočnosť, že odvolací súd nerozhodol podľa predstáv dovolateľa, nie je spôsobilá založiť záver o existencii ním tvrdenej vady zmätočnosti uvedenej v ustanovení § 420 písm. f/ CSP. Súčasťou práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivý súdny proces totiž nie je, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktoré predkladá strana spor (II.ÚS 3/97, II.ÚS 251/03), a zároveň právo na spravodlivý súdny proces neznamena ani právo na to, aby bola strana sporu pred všeobecným súdom úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami a právnymi názormi (I.ÚS 5/04).

22. Obsah dovolacích námietok oprávneného tvoril aj jeho nesúhlas s nesprávnym vyhodnotením skutkového stavu. Dovolací súd konštatuje, že prípadné nedostatky pri vykonaní dokazovania, pri zisťovaní skutkového stavu, alebo nesprávne prijaté skutkové závery zo strany konajúcich súdov, nie je možné podrobiť dovolaciemu prieskumu. V tejto súvislosti opätovne pripomína, že nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení z dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - viď ustanovenie § 442 CSP (Dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd). Dovolanie sa nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Táto dovolacia námietka tak nemôže predstavovať namietanú vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ CSP.

23. Pokiaľ dovolateľ namietal, že mu súdy nižšej inštancie znemožnili realizáciu jeho procesných práv tým, že vo veci nevykonali dokazovanie na pojednávaní, dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/345/2012 z 10. apríla 2013, podľa ktorého vo vykonávacom štádiu konania súd nevykonáva dokazovanie (ako procesnú činnosť súdu osobitne upravenú v ustanoveniach § 122 až 124 OSP) - postačujúce je totiž, ak sú rozhodujúce skutočnosti dostatočne osvedčené okolnosťami vyplývajúcimi zo spisu, vrátane do neho založených listín. Vzhľadom na to, oboznamovanie sa obsahom listín za prítomnosti oprávneného a povinného. Navyše, v predloženej veci bola exekúcia zastavená podľa § 57 ods. 1 písm. g/ Exekučného poriadku, preto exekučný súd nemal v zmysle ust. § 58 ods. 2 Exekučného poriadku povinnosť nariadiť pojednávanie (Ak súd rozhoduje podľa § 57 ods. 1 písm. k), nariadiť pojednávanie; ak rozhoduje podľa § 57 ods. 1 písm. a) až j), môže nariadiť pojednávanie, ak je to nevyhnutné pre objasnenie veci). Pokiaľ teda exekučný súd vo veci nenariadil pojednávanie za účelom vykonania dokazovania, neznemožnil oprávnenému, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

24. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd konštatuje, že dovolateľom tvrdený dovolací súd podľa § 431 ods. 1 CSP - vada zmätočnosti, v zmysle ktorej by malo byť dovolanie prípustné podľa § 420 písm. f/ CSP - nie je vymedzený v súlade s ustanovením § 431 ods. 2 CSP. Najvyšší súd preto dovolanie oprávneného podľa ustanovenia § 447 písm. f/ CSP odmietol.

25. Vo vzťahu k povinnému 1/ dovolací súd dovolacie konanie zastavil podľa § 62 v spojení s ust. § 438 ods. 1 CSP vzhľadom k tomu, že z obsahu spisu (úmrtný list na č. l. 97) je zrejmé, že povinný 1/ zomrel 21. januára 1996, teda stratil procesnú subjektivitu ešte pred začatím exekučného konania.

26. O trovách dovolacieho konania rozhodol dovolací súd tak, že v konaní úspešnému povinnému 2/, 3/ a 4/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, keďže z obsahu spisu vyplýva, že im v tomto konaní žiadne trovy nevznikli (bližšie pozri rozhodnutie R 72/2018 uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 8/218).

27. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.